

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Bodnár és Lévai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bodnár Zoltán ügyvéd 8000 Székesfehérvár, Zichy liget 8.) által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Horváth Tamás ügyvéd (7026 Madocsa, Bölcskei utca 12.) által képviselt **I.rendű alperes neve** I. rendű és **II.rendű alperes neve** II. rendű (címe) alperesek ellen élettársi közös vagyon megosztása iránt indított perében a Tolna Megyei Bíróság 2008. május 28. napján kelt 10.P.20.252/2008/8. számú ítélete ellen a felperes által 9. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, mellőzi a felperesnek 1.500.000 forintban való marasztalását és a viszontkeresetet teljes egészében elutasítja.

Az I. rendű alperes által az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 132.000 (egyszázharminckettőezer) forintra felemeli.

Ezt meghaladó fellebbezett részében az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 250.000 (kettőszázötvenezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására - 90.000 (kilencvenezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és az I. rendű alperes 1997. október 5. napján ismerkedett meg, közöttük szoros érzelmi kapcsolat

alakult ki, s rövid idő elteltével a felperes az I. rendű alperes - és szülei - B, T. utca 3. szám alatti családi házas ingatlanába költözött. A felperes állítása szerint a megismerkedésüket követő két hét elteltével élettársi kapcsolatra léptek, amely 2002. szeptember 23. napjáig fennállt.

Az I. rendű alperes nem vitatta az érzelmi közösséget és az együttélést, vitatta azonban, hogy közös gazdálkodást folytattak volna a felperessel.

A felperes 1997-ben pékként dolgozott, majd 1998. június 1. napjától katonai sorkötelezettsége alapján polgári szolgálatot teljesített. 1999. szeptember 28-tól november 7-ig munkanélküli járadékban részesült, majd 1999. november 8-tól 2002. augusztus 31-ig az I. rendű alperesnél, mint egyéni vállalkozónál állt munkaviszonyban. A felperes 1999. óta őstermelői igazolvánnyal rendelkezett, de könyvelt, bevallott igazolt jövedelme e tevékenységből nem származott.

A felperes és az I. rendű alperes 2001. január 12. napján alapította meg B, T. utca 3. székhellyel az EER Bt-t, amelynek a felperes a beltagja, az I. rendű alperes a kültagja volt, s a 80.000 forint jegyzett tőke 50-50 %-ban oszlott meg közöttük. A társaság működése 2001. végére ténylegesen megszűnt, a könyvelés szerint veszteséges volt.

Az I. rendű alperes 1994. évtől volt egyéni vállalkozó, több alkalmazottat foglalkoztató varrodát működtetett, amely tevékenységét a felperessel való együttélés idején is változatlanul folytatta.

A társasági szerződés megkötését megelőzően a peres felek közös szerzésre irányuló nyilatkozatot nem tettek. 2000. évben az I. rendű alperes B községben több ingatlant is vásárolt, valamennyi szerződésben a vevő kizárólag az I. rendű alperes volt.

A Bt. megalakulása után az I. rendű alperes egyéni vállalkozásának pénzforgalma és a Bt. forgalma oly mértékben keveredett, hogy a könyvelésben szereplő adatok adóhatósági vizsgálat, illetőleg könyvszakértői vizsgálat alapján megalapozott következtetés levonására alkalmatlanok voltak.

A peres felek között közös szerzésre irányuló gazdasági kapcsolatot is jelentő élettársi együttélés 2001. januárjától 2002. szeptember 23. napjáig állt fenn, amely idő alatt a felperes 812.000 forint, az I. rendű alperes 900.000 forint jövedelemre tett szert. E jövedelmek olyan alacsony mértékűek, hogy a létfenntartás köztudomású költségeinek fedezésén felül abból ingó, illetve ingatlanvagyonra közösen nem szerezhettek.

2002. májusában a felperes vevőkénti megjelölésével - a vissza nem térítendő állami támogatás elnyerése érdekében - az őstermelői igazolványának felhasználásával 2.475.000 forint vételárért egy db mezőgazdasági vontatót vásároltak, amelyre ténylegesen a II. rendű alperes gazdálkodásához volt szükség.

1.500.000 forint vételárat kellett befizetni, amelyet az I. rendű alperes fizetett be. Az életközösség megszakítása után a felperes a mezőgazdasági vontatót magával vitte és a későbbiekben 1.500.000 forintért értékesítette.

A felperes kereseti kérelmében az I. rendű alperessel fennálló élettársi közös vagyon megosztását kérte. A keresetlevelében 1-33. tétel alatt felsorolt vagyontárgyak értékét 28.220.000 forintban jelölte meg, azzal, hogy az 50-50 %-os szerzési arány mellett őt 14.110.000 forint illeti meg, amelyből 2.050.000 forint értékű vagyontárgyat - a mezőgazdasági vontatót és egy motorkerékpárt - birtokában tart. 2.690.000 forint értékű vagyontárgy kiadását kérte és 5.070.000 forint értékkiegyenlítés megfizetésére tartott igényt.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felperessel közösen gazdálkodtak, s állította, hogy minden vagyontárgyat saját keresményéből, illetve korábbi megtakarításából szerzett. Erre tekintettel viszontkeresetet terjesztett elő a felperessel szemben a motorkerékpár kiadása, illetve annak 500.000 forint értékben való megtérítése, valamint a mezőgazdasági vontató kiadása, illetőleg annak 1.500.000 forint értékben való megtérítése iránt. Állította, hogy ténylegesen a II. rendű alperes gazdálkodásához volt szükség a vontató megvásárlásához és a kifizetett 1.500.000 forint vételárat is a II. rendű alperes egyenlítette ki.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, s a viszontkereset alapján 1.500.000 forint megfizetésére kötelezte a felperest az I. rendű alperes javára. Ezt meghaladóan a viszontkeresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy élettársi közös szerzéssel a felperes és az I. rendű alperes vagyont nem szerzett, ezért az erre alapított kereset teljes egészében alaptalan. Közös gazdálkodásra is kiterjedő élettársi kapcsolat a felek között csak 2001. januárjától, a Bt. megalakulásának időpontjától jött létre, s 2002. szeptemberéig tartott. Ez idő alatt pedig olyan alacsony jövedelemre tettek szert a felek, amely a létfenntartás költségeinek fedezetén felül egyéb vagyontárgy megszerzését nem tette lehetővé. Igazoltnak találta ezért az I. rendű alperes különvagyoni szerzésre való hivatkozását.

Alaposnak találta az I. rendű alperes viszontkeresetét a mezőgazdasági vontató 1.500.000 forintos értékének megfizetése iránt. A felperes maga sem vitatta, hogy a vontatóra a II. rendű alperes gazdaságában volt szükség, s mivel a peres felek igazolt jövedelme nem is tette lehetővé a nagy összegű készpénzzel történő vásárlást, az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a mezőgazdasági vontatóról való rendelkezési jog az I. rendű alperest illette meg, s miután a vontatót a felperes értékesítette, megtérítési igényként 1.500.000 forint erejéig a viszontkeresetet alaposnak találta és a felperest ennyiben marasztalta.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása, illetőleg hatályon kívül helyezése iránt a felperes fellebbezett. Elsődlegesen közbenső ítélet meghozatalával annak megállapítását kérte, hogy az élettársi életközösség a felperes és az I. rendű

alperes között 1997. november 1-től 2002. szeptember 23-ig állt fenn, s a szerzésben való közreműködésük aránya 50-50 %-os. Az ezen felüli részében az ítéletet kérte hatályon kívül helyezni és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasítani. Másodlagos fellebbezési kérelme szerint az ítélet részbeni megváltoztatását, a viszontkereset teljes elutasítását, és a felperes marasztalásának mellőzését kérte. Harmadlagosan az ítélet részbeni megváltoztatását, az I. rendű alperesnek a kereset szerinti marasztalását kérte, a viszontkereset teljes elutasítása mellett.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

A fellebbezés kisebb részben alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - az I. rendű alperes személyes előadása alapján - módosítja annyiban, hogy a mezőgazdasági vontató vételárának a kifizetéséhez szükséges 1.490.000 forintot az II. rendű alperes biztosította, a vontatót a II. rendű alperes gazdaságához vásárolták.

Az így módosított tényálláshoz képest helyes az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító érdemi döntése, de téves az elsőfokú ítélet a viszontkeresetet teljesítő részében.

A felperes és az I. rendű alperes 1997. november elejétől 2002. szeptember 23-ig éltek együtt. Az elsőfokú bíróság azzal az indokkal utasította el az élettársi közös vagyon megosztása iránti keresetet, hogy gazdasági közösség a felperes és az I. rendű alperes között 2001. januárjától 2002. szeptember 23-ig terjedő időben állt fenn, élettársaknak ezért csak ebben az időszakban voltak tekinthetők, azonban a közös gazdálkodásuk eredményéből ekkor sem szereztek vagyont, mert az ekkor megszerzett jövedelmük csak a megélhetésüket fedezte. Az élettársi kapcsolat fennállása alatt szerzett vagyontárgyakat az I. rendű alperes e kapcsolat létrejötte előtt szerzett vagyonából vásárolta, ezért azokon közös tulajdon nem keletkezett.

A fellebbezés kapcsán a fentiekhez képest a másodfokú bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes és az I. rendű alperes együttélése kezdettől fogva élettársi kapcsolat volt-e, vagy csak később, 2001. januárjától vált azzá.

A Ptk.685/A.§-a szerint élettársak - ha a jogszabály másként nem rendelkezik - két házasságkötés nélkül, közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő személy, míg a Ptk.578/G.§-ának (1) bekezdése szerint az élettársak az együttélésük alatt a szerzésben való közreműködésük arányában szereznek közös tulajdont.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy az élettársi jogviszonynak fogalmi eleme - többek között - a gazdasági közösség fennállása és ezzel

összefüggésben az a legalább hallgatólagos egyetértés, hogy a közös gazdálkodásuk eredményeként szerzett vagyon közös legyen. Ennek hiányában az élettársi jogviszony nem jön létre. Azt, hogy az élettársi jogviszony minden törvényi feltétele fennállott és hogy ez mikortól következett be, a Pp.164.§-ának (1) bekezdése szerint a felperesnek kellett bizonyítania.

Az okszerűen értékelt bizonyítékokat a felek nyilatkozataival összevetve helyesen következtetett az elsőfokú bíróság arra, hogy a felperes és az I. rendű alperes együttélése csak 2001. januárjától kezdődően felelt meg a törvényben meghatározott élettársi jogviszonynak. Nincs ellentmondás abban, hogy az elsőfokú bíróság csak egy időre - egyéb adat hiányában - a Bt. közös létrehozása és a vagyonok vegyülése időpontjától tudta a gazdasági közösség fennállását megállapítani, hiszen ez volt egy olyan objektív adat, amely a tényállás megállapításához alapul szolgálhatott. Lehet, hogy korábban is fennállt a felek között a gazdasági kapcsolat, azonban a felperes korábbi időpontot nem bizonyított.

A perben kihallgatott tanúk az együttélés alatt szerzett vagyonszaporulatra nézve a közös tulajdonszerzés célzatát nem bizonyították. A felperes 2003. április 17-én megtartott tárgyaláson tett személyes előadása is az ellenkezőjét támasztja alá. Ennek során a felperes azt adta elő, hogy „mind a ketten tudtuk, hol tartjuk a pénzt, bármelyikünk hozzájutott... a fizetésemet az A-val költöttük el”. Az I. rendű alperes „a napi bevételét hazahozta és abból azt hagyott otthon, ami a mindennapi életvitelhez kellett”. A felperes ezen előadásából az következik, hogy az I. rendű alperes csupán jövedelmének egy részét - a közös háztartás költségeinek fedezéséhez szükséges mértékben - bocsátotta közös rendelkezésre, míg a jövedelmének további részét saját belátása szerint használta fel. Az egységes bírói gyakorlat szerint részleges vagyonközösség nincsen, s az nem alapozza meg az élettársi kapcsolat és a gazdasági közösség fennállásának megállapítását, ha a felek csupán a közös háztartás költségeit viselik közösen. Ellentmondanak a felperes állításának a szülei - különösen az édesanyja - által tett tanúvallomások is. Az édesanyja tanúvallomása szerint kifejezetten kérte az I. rendű alperestől, hogy a felperes nevére legalább havi 40.000 forint összeget tegyenek takarékbetétbe, hogy valamilyen megtakarítással, illetőleg valamilyen pénzzel a felperes is rendelkezzen. Amennyiben a felek között közös gazdálkodás állt volna fenn, ezt a kérést semmi nem indokolta volna.

A fellebbezésben hivatkozott Á.A. tanúvallomásából az állapítható meg, hogy a felperes által tenyésztett, a tanú által értékesített, sertések vételáráért a felperes és az I. rendű alperes együtt jelentkeztek, a tanú a pénzt az I. rendű alperesnek adta át. Nem állapítható meg a tanúvallomásból egyrészt, hogy ez 2001. januárja előtt vagy után történt-e, másrészt pedig ezek a körülmények önmagukban nem alkalmasak a közös gazdálkodás bizonyítására. Az I. rendű alperes szüleinek tulajdonában álló ingatlanon kőműves munkákat végzett V.Z-nak a tulajdonosok mellett a felperes is adott megrendelői utasításokat, ez azonban nem bizonyítja a gazdasági közösség fennállását. A 2001. január előtti ingatlanszerzések körülményei pedig arra utalnak, hogy a felek közös tulajdont szerezni nem kívántak.

A jövedelmek vegyítése, közös célú felhasználása bizonyítottan csak az E Bt. közös megalapításával kezdődött meg.

Az élettársi jogviszony 2001. januárjától 2002. szeptember 23-ig tartó fennállása idején keletkezett vagyonszaporulatra - a hosszú ideje egységes bírói gyakorlat szerint - a közös szerzés vélelme érvényesül, amiből az következik, hogy a közös szerzést az élettársi kapcsolat fennállása alatt csak akkor nem lehet megállapítani, ha valamelyik fél bizonyítja a különvagyonni szerzést.

A felperes és az I. rendű alperes együttélésében élettársi kapcsolatnak minősülő időszaka alatt szerezték a vagyonszaporulatba felvett vagyontárgyak egy részét. Ezekre nézve a közös szerzést csak akkor nem lehet megállapítani, ha az I. rendű alperes bizonyította, hogy megszerzésüknek anyagi forrása nem a közös gazdálkodás eredménye volt, hanem olyan vagyon, amely ettől függetlenül állt rendelkezésére. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy az élettársi jogviszony fennállása alatt igazoltan megszerzett jövedelem legfeljebb csak az élettársak létfenntartásának biztosítására volt elegendő, míg az I. rendű alperes rendelkezett a korábbi időszakról olyan mértékű megtakarítással és egyéb vagyonnal, amely kizárólagos forrása lehetett a vagyontárgyak megszerzésének és ezzel a közös szerzés vélelmét az I. rendű alperes megdöntötte. Helyesen járt el ezért az elsőfokú bíróság, amikor a felperes kereseti kérelmét elutasította.

Nem ért egyet a másodfokú bíróság a viszontkereset részbeni teljesítésével. Az I. rendű alperes a perben maga is olyan nyilatkozatot tett, amely szerint a mezőgazdasági vontató a II. rendű alperes gazdaságának működtetéséhez volt szükséges és a felperes részére, mint őstermelőnek nyújtott állami támogatás felett megfizetendő 1.490.000 forint vételárát a II. rendű alperes bocsátotta rendelkezésre. Mindebből pedig az következik, hogy a mezőgazdasági vontatót a II. rendű alperes részére vásárolták, amit a felperes sem vitatott, ezért az I. rendű alperesnek nem volt olyan jogcíme, amelynek alapján a vontató kiadására, illetőleg az értékesítés után annak vételárára igényt tarthatott volna.

A fenti indokokra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a viszontkeresetet teljes egészében elutasította.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása következtében a pernyertesség-pervesztesség aránya számottevően nem változott, s az elsőfokú bíróság olyan alacsony összegű perköltségben marasztalta a felperest az I. rendű alperes részére, hogy annak módosítását az elsőfokú ítélet megváltoztatása nem indokolta.

A viszontkereset teljes elutasítására tekintettel azonban a Pp.78.§-ának (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet (Kmr.) 13.§-ának (2) bekezdése alapján az I. rendű alperes által az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét a másodfokú bíróság felemelte.

A felperes fellebbezése túlnyomórészt sikertelen volt, ezért a Pp.81.§-ának (1) bekezdése alapján köteles a felperes részére másodfokú perköltséget megfizetni. A felperest képviselő ügyvéd munkadíjának összegét az ítélőtábla a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§-ának (5) és (6) bekezdése alapján állapította meg. Ennek során figyelemmel volt arra, hogy a felperes fellebbezése folytán az alperesek jogi képviselőjének elmélyült és jelentős mennyiségű jogi munkát kifejtienie nem kellett.

A Pp.78.§-ának (1) bekezdése és a Kmr.13.§-ának (2) bekezdése alapján az I. rendű alperes köteles megfizetni az államnak a sikertelen viszontkereset folytán felmerült másodfokú eljárási illetéket is.

A felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a sikertelen fellebbezésével felmerült fellebbezési eljárási illetéket a Kmr.14.§-a értelmében az állam viseli.

P é c s , 2008. november 27.

Dr. Veszeley József s.k. a tanács elnöke, Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró